

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Teze diplomové práce

Cizinci v ČR v právní teorii a praxi

Foreigners in the Czech Republic in legal theory and legal
practice

autor: Bc. Aneta Šabatková
vedoucí: JUDr. Ing. Pavel Pikola, Ph.D.

© 2015 ČZU v Praze

CIZINCI V ČR V PRÁVNÍ TEORII A PRAXI

SOUHRN

Diplomová práce s názvem „Cizinci v ČR v právní teorii a praxi“ se zabývá tematikou cizinců v České republice. První část diplomové práce je teoretická. Daná část je zaměřena na vymezení základních pojmů, českou a evropskou právní úpravu a kategorie cizinců na našem území. Dále charakterizuje Evropskou unii a Schengenský prostor, klasifikuje jednotlivé druhy pobytů a zachycuje ekonomickou aktivitu cizinců i oblasti vzdělání. Druhá část je praktickou částí mé diplomové práce. Je zaměřena na statistické zpracování tématu cizinců. Praktická část se zabývá statistickým zpracováním počtu cizinců v České republice a jejich jednotlivých krajích, vývojem počtu cizinců na našem území, doprovázeno následným vyhodnocením a doplněno o vlastní názor. Daná část diplomové práce také zachycuje statistické údaje o zaměstnanosti, živnostenském podnikání a vzdělání. Praktická část je především zaměřena na zhodnocení současné úrovně problematiky cizinců na území České republiky.

KLÍČOVÁ SLOVA

cizinec, zákon, území, povolení, pobyt, národnost

CÍL A METODIKA

Cíl práce

Cílem mé diplomové práce je vytvoření obecného přehledu cizinců v České republice. Dílčím cílem mé diplomové práce je zhodnocení současné právní úpravy a zpřehlednění právních norem upravující oblast cizinců na našem území, dále zpracování teoretického základu, tj. charakteristika jednotlivých druhů pobytů, Evropské unie a Schengenského prostoru, nelegálního pobytu nebo ekonomické činnosti cizinců a oblasti vzdělání. Dílčím cílem je také zjištění četnosti jednotlivých národností, které na našem území pobývají, vývoje a současného počtu cizinců na našem území a v jednotlivých krajích. Dále posouzení současné úrovně problematiky cizinců a jejich ekonomické aktivity v oblasti živnostenského podnikání, zaměstnanosti nebo vzdělání.

Metodika práce

Diplomová práce je rozdělena do dvou částí. První část mé diplomové práce je teoretická. Tato část je zaměřena na základní pojmy související s problematikou cizinců na území České republiky, klasifikaci jednotlivých druhů pobytů, charakteristiku nelegálního pobytu, Evropské unie a Schengenského prostoru, aj. Daná část byla zpracována na základě prostudované odborné literatury, příslušných zákonů, odborných článků, studia internetových zdrojů a konzultací s vedoucím mé diplomové práce JUDr. Ing. Pavlem Pikolou PhDr. Druhá část mé diplomové práce je praktická. Tato část je zaměřena na sběr dat, která byla použita ve statistickém zpracování a následným vyhodnocením výsledků. Daná část práce byla zpracována s pomocí vedoucího živnostenského odboru pro Prahu 3 JUDr. Petrem Říhou, Phan Kien Cuongem, výkonným místopředsedou ČVS a policejním komisařem por. Bc. Michalem Nitkulincem.

ÚVOD DO PROBLEMATIKY CIZINCŮ V ČESKÉ REPUBLICE

Problematika cizinců je, v dnešní době globalizace, velmi aktuálním tématem, které se týká většiny států, včetně České republiky. Dnešní doba je charakteristická svými širokými možnostmi cestování, pobývání nebo trvalým přestěhováním do jiné země. Nejen, že vysoký počet cizinců navštěvuje Českou republiku, ale také jí vysoký počet opouští. Stále více studentů se angažuje ve výměnných pobytech, hledá brigády nebo trvalé zaměstnání v zahraničí. V možnosti cestovat vidí většina lidí hlavně možnost získání jazykových dovedností a hlavně zkušeností z jiné země, kultury a jiných zvyklostí. Stále více lidí v rámci své zahraniční dovolené navštěvuje vzdálenější státy, kam jim v historii nebyl umožněn přístup.

Lidé se odjakživa stěhovali za lepšími životními a ekonomickými podmínkami, které by jim dopomohly ke zlepšení jejich životní situace. Přestože přemísťování osob existuje ve světě už odedávna, nebylo na našem území vždy samozřejmostí jako dnes. V období komunistického režimu byla možnost vycestovat z našeho území značně omezena. Éra svobodného cestování, spojená s dlouhými hraničními kontrolami, byla odstartována až po Sametové revoluci. Česká republika se za velmi krátkou dobu stala cílovou zemí pro mnoho cizinců. Významnou změnou pro Českou republiku byl vstup do Evropské unie a

Schengenského prostoru. Dané skutečnosti pro nás znamenaly zrušení hraničních kontrol, otevřený ekonomický trh, volnost pobytu, otevřený trh práce, aj.

V současné době se s cizinci setkáváme na každém kroku, například v zaměstnání, obchodech nebo školách. V dnešním globalizovaném světě je soužití osob s různými etnickými rozdíly nezbytnou realitou. Počet cizinců na území České republiky stále roste, proto se také stávají neodmyslitelnou součástí naší společnosti. Vzhledem k celosvětové ekonomice je jasné, že počet cizinců na naše území stále poroste. Pro stát je důležitá dobře nastavená migrační a azylová politika, včetně příslušných zákonů. V současné době je migrační a pobytová politika důležitou součástí české právní úpravy.

ZÁVĚR A STATISTICKÉ ZHODNOCENÍ CIZINCŮ V ČR

Smyslem závěrečné části mé diplomové práce je po předchozím výkladu a statistickém zpracování provést určité shrnutí a zhodnocení problematiky cizinců v České republice. V první, teoretické části mé diplomové práce byl vytvořen obecný přehled oblasti cizinců na území České republiky a vysvětlení základních pojmů, které s touto problematikou souvisí. Z této části vyplývá, že oblastí cizinců se zabývá česká i evropská právní úprava. V současné době je za hlavní právní úpravu považován zákon o pobytu cizinců a zákon o azylu. Zákon o pobytu cizinců definuje základní charakteristiky, pojmy a podmínky, které s oblastí cizinců na území České republiky souvisí, stanovuje působnost Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie a jeho detašovaná pracoviště, Odbor specializovaných činností a Odbory cizinecké policie. V zákoně o pobytu cizinců jsou definovány jednotlivé kategorie cizinců, kteří pobývají na našem území. Dané skupiny můžeme dělit na občany zemí EU a jejich rodinné příslušníky, občany mimo zemí EU a ostatní cizince. Dále zákon klasifikuje jednotlivé druhy pobytů. Dle daného zákona se pobyty člení podle skupiny cizinců, tedy zda se jedná o občana Evropské unie či nikoli. U občanů Evropské unie rozeznáváme trvalý a přechodný pobyt. U občanů mimo Evropskou unii, tedy občanů ze třetích zemí, se pobyty klasifikují na přechodný a trvalý pobyt a následně se pobyty dále člení. Přechodný pobyt u této kategorie cizinců dále rozdělujeme na krátkodobé vízum (do 90 dnů), dlouhodobé vízum (nad 90 dnů), pobyt bez víza nebo povolení k dlouhodobému pobytu. Zákon o pobytu cizinců se nevztahuje na cizince, kteří jsou žadateli o udělení mezinárodní ochrany, azylanty a pokud se jedná o osoby, které

využívají doplňkové ochrany. Zmíněné skupiny, na které se nevztahuje zákon o pobytu cizinců, jsou uvedeny a charakterizovány v zákoně o azylu. Daný zákon upravuje jejich práva a povinnosti. Součástí právní úpravy, která se zabývá problematikou cizinců na našem území, je také evropská právní úprava, do které můžeme zařadit například Schengenský hraniční kodex nebo Vízový kodex. Dále se teoretická část mé diplomové práce zabývala nelegálním pobytem. V dané oblasti lze rozlišovat správní a soudní vyhoštění. Správní vyhoštění je v kompetenci příslušných orgány Policie ČR a soudní vyhoštění je v kompetenci našeho soudního systému. Teoretická část se také zabývala ekonomickou aktivitou cizinců na území České republiky. Základní údaje o zaměstnanosti jsou v evidenci Ministerstva práce a sociálních věcí ČR a Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Občasně Evropské unie a Švýcarska a jejich rodinní příslušníci mají, v oblasti zaměstnání, stejná práva jako občané České republiky. Mají volný přístup na trh práce. Povolení k zaměstnávání vydává krajská pobočka Úřadu práce. Mezi jednotlivé druhy povolení, které byly na našem území cizincům vydávány, patřila zelená a modrá karta. Zelená karta představovala specifický druh dokladu duálního charakteru, který se vyznačoval současným udělením povolením k pobytu i povolením k zaměstnání. Zelené karty byly v roce 2014 nahrazeny novým druhem povolení k pobytu, tzv. zaměstnaneckou kartou. Dalším druhem povolení jsou modré karty, které představují povolení k zaměstnání a pobytu na našem území za účelem vysoce kvalifikovaného zaměstnání. Ministerstvo průmyslu a obchodu se zabývá cizinci, kteří chtějí na území České republiky provozovat živnostenské podnikání. Jednotlivé podmínky jsou pak stanoveny v živnostenském zákoně. Další rozebíranou oblastí v teoretické části mé diplomové práce bylo vzdělání, kde mají cizinci stejná práva a povinnosti jako občané České republiky, pokud to zákon nestanoví jinak.

Druhá, praktická část mé diplomové práce sebou přinesla statistické zpracování problematiky cizinců na území České republiky. Z této části vyplývá, že největší počet cizinců na naše území přichází ze Slovenska, Ukrajiny a Vietnamu. Vysoký počet cizinců pocházející se Slovenska (v roce 2013, 90 948) může být vyvolán historickými hledisky. Jedná se o skutečnost, že Česká republika se Slovenskem tvořila dlouhou dobu jednotný stát. Obě zemi mezi sebou podepsaly smlouvu o volném pohybu, která disponovala obdobnými prvky jako současné smlouvy mezi členskými státy Evropské unie. Vysoký

podíl cizinců pocházejících z Ukrajiny (v roce 2013, 104 458) může být zapříčiněn jejich nelichotivou situací, geografickou blízkostí států a poměrně malými jazykovými a kulturními bariérami. Na našem území se také vyskytuje vysoký počet cizinců pocházejících z Vietnamu, kteří na našem území pobývají již od dob Československa. Mezi Českou republikou a Vietnamem bylo v minulosti podepsáno mnoho dohod, z důvodu tehdejšího nedostatku pracovních sil. Většina těchto občanů na našem území zůstala a angažovala se především v oblasti živnostenského podnikání. Dle geografického hlediska nalezneme největší počet cizinců v Praze a dalších větších městech, například Brně. V Praze je evidována nadprůměrná koncentrace cizinců a žije jich zde téměř třetina. Územní rozdělení cizinců je na našem území nerovnoměrné. Specifickou skupinou v této oblasti jsou Vietnamci, kteří pobývají nejen ve větších městech, ale také příhraničních oblastech, jelikož se také zaměřují na kupní sílu z Německa a Rakouska. Rusové mají zase vysokou míru koncentrace v Karlových Varech, v důsledku historických kontaktů. Samotný počet cizinců na území České republiky od sledovaného roku 1993 stále stoupá. V současné době se na našem území vyskytuje kolem 439 189 cizinců. Během sledovaného roku došlo k několika menším poklesům, které byly ve většině případů vyvolány legislativními změnami, které sebou přinesly zpřísnění podmínek pro cizince na našem území. Propad počtu cizinců na našem území také zapříčinila ekonomická krize. V daném období došlo ke snižování pracovních příležitostí pro cizince a snižování přistěhovalců téměř o polovinu. Téměř polovina všech cizinců uvádí, že účelem jejich pobytu je zaměstnání. Pracovní migrace je typická zejména pro občany Evropské unie. Z velké části se ovšem jedná o pomocné nebo nekvalifikované pozice, které nejsou pro domácí pracovníky lukrativní. Oblasti, které jsou charakteristické nízkým procentem nezaměstnanosti, zpravidla vykazují větší počet cizinců, kteří jsou držiteli povolení k zaměstnávání nebo jsou evidováni na úřadech práce. Typickou prací pro migranty z třetích zemí a některých nových členských států jsou manuální zaměstnání. Pracovníci z Ukrajiny a Moldavska nejčastěji směřují do stavebnictví a pracovníci z Vietnamu a Ruska do zpracovatelského průmyslu. Primární trh práce zaujímají především občané členských států Evropské unie. Významnou oblastí, do které vstupuje stále větší počet cizinců, je živnostenské podnikání. Cizinci se na celkovém počtu podnikatelů na území České republiky podílí z necelých 4%, jedná se o 85 887 cizinců. Největší podíl vydaných živnostenských oprávnění v poměru k počtu cizinců na našem území, se objevuje u cizinců

pocházejících z Vietnamu. Pro tyto občany je živnostenské podnikání typické. U cizinců pocházejících z Ukrajiny zase převládá ve velké míře zaměstnanecký poměr, stejně jakou u cizinců ze Slovenska. Právě Slovensko se z velké části angažuje také v oblasti vzdělání cizinců na území České republiky. Cizinci nejvíce preferují prezenční bakalářské studium a podílí se z 10% na celkovém počtu vysokoškolských studentů na našem území. Právě studenti mohou získat lepší uplatnění především na primárním trhu, díky jazykovým dovednostem, které si osvojili během studia. I Česká zemědělská universita v Praze na své Provozně ekonomické fakultě podporuje zahraniční studenty, například v podobě nabídky oborů v anglickém jazyce, různých mezinárodních aktivit, spolupráce s podobně zaměřenými vysokými školami, aj. Dle mého názoru je stále zvyšující se počet cizinců na našem území v dnešní době nezbytnou realitou a cizinci se stávají neodmyslitelnou součástí naší společnosti. Nelze jednoznačně říci, zda sebou daná skutečnost přináší spíše klady nebo zápory.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Knižní publikace

- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci v České republice 2013 Foreigners in the Czech Republic 2013*. Praha: Český statistický úřad, 2013, 212 s. ISBN 978-80-250-2439-3
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci v České republice 2014 Foreigners in the Czech Republic 2014*. Praha: Český statistický úřad, 2014, 192 s. ISBN 978-80-250-2439-3
- DRBOHLAV, Dušan. *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010, 207 s. Studie (Sociologické nakladatelství), sv. 66. ISBN 978-807-4190-391
- HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon v praxi 2010/2011*. Vyd. 8. Olomouc: ANAG, 2010, 344 s., sv. ISBN 978-80-7263-615-0
- MINISTRY OF INTERIOR OF THE CZECH REPUBLIC. *Information booklet for foreign nationals - Czech Republic*. 1st ed. Prague, 2009, 102 s. ISBN 978-80-254-5998-0
- MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Informační publikace pro cizince: Česká republika*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2011, 119 s. ISBN 978-80-7312-067-2
- RÁKOCZYOVÁ, Miroslava, Robert TRBOLA a Ondřej HOFÍREK. *Sociální integrace přistěhovalců v České republice: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009, 309 s. Studie (Sociologické nakladatelství), sv. 66. ISBN 978-80-7419-023-0.
- ŠPAČKOVÁ, Lea, ŠTEFKOVÁ Jitka. *Libraries as Gateways to the Integration of Immigrants in the EU*. Praha: Multikulturní centrum Praha, 2006, 172 s. ISBN 80-239-7826-8.

Články v seriálové publikaci

- SLOVO 21 O.S. Čeští Vietnamci chtějí status menšiny, pomoci jim může sčítání lidu. *Slovo: Bulletin pro cizince a o cizincích*. Praha: Datapont s.r.o., 2010, roč. 7, č. 4.
- SLOVO 21 O.S. Čeští Vietnamci, nebo vietnamští Češi?. *Slovo: Bulletin pro cizince a o cizincích*. Praha: Datapont s.r.o., 2013, roč. 10, č. 1.
- SLOVO 21 O.S. Jak o cizincích učit na vysoké škole. *Slovo: Bulletin pro cizince a o cizincích*. Praha: Datapont s.r.o., 2013, roč. 10, č. 1.
- SLOVO 21 O.S. Proč cizinci v Česku častěji podnikají, než se nechávají zaměstnat?. *Slovo: Bulletin pro cizince a o cizincích*. Praha: Datapont s.r.o., 2013, roč. 10, č. 4.

Jiné

- Interní dokumenty Odboru cizinecké policie ČR

Právní předpisy

Právní předpisy České republiky

- Zákon č. 2/1993 Sb., ze dne 16. prosince 1992, o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky
- Zákon č. 40/1993 Sb., ze dne 29. prosince 1992, o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky
- Zákon č. 40/2009 Sb., ze dne 08. ledna 2009, trestní zákoník
- Zákon č. 111/1998 Sb., ze dne 22. dubna 1998, o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách)
- Zákon č. 193/1999 Sb., ze dne 29. července 1999, o státním občanství některých bývalých československých státních občanů
- Zákon č. 221/2003 Sb., ze dne 26. června 2003, o dočasné ochraně cizinců
- Zákon č. 325/1999 Sb., ze dne 11. listopadu 1999, o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu)
- Zákon č. 326/1999 Sb., ze dne 30. listopadu 1999, o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (zákon o pobytu cizinců)
- Zákon č. 435/2004 Sb., ze dne 13. května 2004, o zaměstnanosti
- Zákon č. 455/1991 Sb., ze dne 02. října 1991, o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)
- Zákon č. 500/2004 Sb., ze dne 24. června 2004, správní řád
- Zákon č. 561/2004 Sb., ze dne 24. září 2004, o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Právní předpisy Evropské unie

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006, ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravující přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex)

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009, ze dne 13. července 2009, o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex)
- Nařízení Rady (ES) č. 539/2001, ze dne 15. března 2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni
- Směrnice Rady 2005/85/ES, ze dne 1. prosince 2005, o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odmítání postavení uprchlíka
- Směrnice Rady 2009/50/ES, ze dne 25. května 2009, o podmínkách pro vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci

Internetové zdroje

- ABZ SLOVNÍK CIZÍCH SLOV. *Pojem integrace* [online]. © 2005-2014. [cit. 2014-07-26]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/integrace>
- ABZ SLOVNÍK CIZÍCH SLOV. *Pojem migrace* [online]. © 2005-2014. [cit. 2014-09-13]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/migrace>
- AION CS. *Zákon č. 325/1999 Sb.* [online]. © 2010-2014 [cit. 2014-07-30]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-325>
- BUSINESS INFO.CZ. *Vnitřní trh Evropské unie* [online]. © 1997-2014. [cit. 2014-09-16]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/vnitri-trh-evropske-unie-5159.html#!>
- ČZU, FAKULTA TECHNICKÁ. *Použití loga ČZU v DP či BP* [online]. © 2007 [cit. 2014-07-26]. Dostupné z: <http://www.tf.czu.cz/cs/?r=740&i=6852>
- ČZU, PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA. *Mezinárodní vztahy* [online]. © 2007 [cit. 2014-12-06]. Dostupné z: <http://www.pef.czu.cz/cs/?r=422>
- EUROPA PŘEHLEDY PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ EU. *Schengenský prostor a spolupráce* [online]. [cit. 2014-06-22]. Dostupné z : http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/133020_cs.htm
- EUROSKOP.CZ. *Aktuální stav* [online]. © 2005-14. [cit. 2014-06-21]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/734/sekce/aktualni-stav/>
- EUROSKOP.CZ. *Aktuální stav* [online]. © 2005-14. [cit. 2014-06-22]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/742/sekce/aktualni-stav/>
- EUROSKOP.CZ. *Aktuální stav* [online]. © 2005-14. [cit. 2014-06-20]. Dostupné z <https://www.euroskop.cz/742/sekce/schengen-2008>
- EUROSKOP.CZ. *Zavedení Schengenu 1995* [online]. © 2005-14. [cit. 2014-06-22]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/737/sekce/zavedeni-schengenu-1995/>
- EVROPSKÁ UNIE. *Členské státy evropské unie* [online]. [cit. 2014-06-24]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/index_cs.htm
- EVROPSKÁ UNIE. *Historie Evropské unie* [online]. [cit. 2014-06-20]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/eu-history/index_cs.htm
- EVROPSKÁ UNIE. *Orgány, instituce a ostatní subjekty EU* [online]. [cit. 2014-06-20]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/index_cs.htm
- INKLUZIVNÍ ŠKOLA.CZ. *O migraci* [online]. [cit. 2014-07-26]. Dostupné z: <http://www.inkluzivniskola.cz/kdo-jsou-nove-prichozi/o-migraci>

- LEY.CZ ZÁKONY ONLINE. *Trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb.)* [online]. © 2009. [cit. 2014-10-02]. Dostupné z: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>
- MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. Ministerstvo průmyslu a obchodu, Statistické údaje [online]. © 2005 [cit. 2014-11-10]. Dostupné z: <http://www.rzp.cz/statistiky.html>
- MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Dlouhodobý pobyt* [online]. © 2014. [cit. 2014-08-26]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-dlouhodoby-pobyt.aspx>
- MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Informace pro cizince* [online]. © 2014. [cit. 2014-07-30]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/sluzby-pro-verejnost-informace-pro-cizince-informace-pro-cizince.aspx>
- MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Integrace* [online]. © 2014. [cit. 2014-07-26]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>
- MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Migrace* [online]. © 2014. [cit. 2014-07-26]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx>
- MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Terminologický slovník* [online]. © 2014. [cit. 2014-07-26]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník.aspx>
- MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Vízum k pobytu do 90 dnů (krátkodobé)* [online]. © 2014. [cit. 2014-09-17]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/vizum-k-pobytu-do-90-dnu-kratkodobe.aspx>
- MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Vízum k pobytu nad 90 dnů (dlouhodobé)* [online]. © 2014. [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/vizum-k-pobytu-nad-90-dnu-dlouhodobé.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>
- MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zaměstnanecká karta* [online]. © 2014. [cit. 2014-06-26]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/sluzby-pro-verejnost-informace-pro-cizince-aktuality-zamestnanecka-karta.aspx>
- MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Obecné informace* [online]. [cit. 2014-09-17]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/kratkodobe_vizum/obecne_informace.html
- MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Rozdíl mezi krátkodobým a dlouhodobým vízem* [online]. [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/moscow/cz/viza_a_konzularni_informace/volby_2010/dlouhodobé_vizum/rozdil_mezi_kratkodobym_a_dlouhodobym.html
- PORADNA PRO OBČANSTVÍ, OBČANSKÁ A LIDSKÁ PRÁVA. *Dlouhodobý (přechodný) pobyt* [online]. © 2009. [cit. 2014-08-26]. Dostupné z: <http://cizinci.poradna-prava.cz/cizinci-3ti-zemi/dlouhodoby-pobyt.html>

Ostatní nastudovaná literatura

- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci v České republice 2010 Foreigners in the Czech Republic 2010*. Praha: Český statistický úřad, 2010, 246 s. ISBN 978-80-250-2039-5
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci v České republice 2011 Foreigners in the Czech Republic 2011*. Praha: Český statistický úřad, 2011, 224 s. ISBN 978-80-250-2139-2

- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Cizinci v České republice 2012 Foreigners in the Czech Republic 2012*. Praha: Český statistický úřad, 2012, 219 s. ISBN 978-80-250-2309-9
- DIVINSKÝ, Boris. *Zahraničná migrácia v Slovenskej republike: stav, trendy, spoločenské súvislosti*. Bratislava: Výskumné centrum slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, 2005, 216 p. ISBN 80-891-4904-9
- DRBOHLAV, Dušan. *Nelegální ekonomické aktivity migrantů: Česko v evropském kontextu*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2008, 311 p. ISBN 80-246-1552-5
- HŘEBÍKOVÁ, Iva a Jan KURŽEJA. *Správní řízení na úseku pobytu cizinců*. Vyd. 1. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2006, 193 s. ISBN 80-7251-227-7
- KRCHOVÁ, Andrea, Robert TRBOLA a Ondřej HOFÍREK. *Jeden rok v nové zemi: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?*. 1. vyd. Praha: Evropská kontaktní skupina v České republice, 2010, 160 s. Studie (Sociologické nakladatelství), sv. 66. ISBN 978-80-904452-2-2.
- KRCHOVÁ, Andrea, Robert TRBOLA a Ondřej HOFÍREK. *Diverzita etnických menšin: prostorová dislokace a kultura bydlení*. 1. vyd. Praha: Evropská kontaktní skupina v České republice, 2010, 160 s. Studie (Sociologické nakladatelství), sv. 66. ISBN 978-808-7398-258.
- ONDRUŠ, Radek a Jaroslav KEJVAL. *Průvodce cizineckým řízením: se vzory procesních postupů správních úřadů a účastníků řízení : podle stavu k 1.1.2005*. Praha: Linde, 2005, 359 s. ISBN 80-720-1516-8
- PASTRŇÁK, René, Robert TRBOLA a Ondřej HOFÍREK. *Sociální práce s menšinami a migranty: [studijní texty pro kombinované studium Veřejná správa a regionální politika]*. Vyd. 1. Opava: Optys, 2008, 67 s. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-85819-69-4.
- PRUSÁK, Jozef. *Teória práva*. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty Univerzity Komenského, 1995, 308 s. Učebné texty Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. ISBN 8071600806.
- ŠÍŠKOVÁ, Tatiana (ed.). *Menšiny a migranti v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2001, 188 s. ISBN 80-717-8648-9
- VLČKOVÁ, Alena. *Zákon o pobytu cizinců na území České republiky a související předpisy (s výkladem)*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2003, 416 s. ISBN 80-731-7024-8